

Curator/editor of the publication:
Denisa Tomková

Kurátorka/redaktorka publikácie:
Denisa Tomková

Translation:
Denisa Tomková

Preklad:
Denisa Tomková

Copyediting:
Zuzana Andrejco Ferusová

Jazykové korektúry:
Zuzana Andrejco Ferusová

Graphic Design:
Lukáš Kollár

Grafický dizajn:
Lukáš Kollár

Project is supported by:
ERSTE Foundation

Projekt podporili:
Nadácia ERSTE

K

U

N

S

T

H

A

L

L

E

B

R

A

T

I

S

L

A

V

A

Critical Thinking Series

Séria kritického myslenia

The aim of the Critical Thinking Series is to expand on the concepts proposed by Kunsthalle Bratislava's exhibition programming, by providing further critical discursive thinking in the form of essays and poems by international thinkers. The texts are translated into Slovak for the first time, making this knowledge and critical thinking accessible to readers who do not necessarily read in English. 'In defence of translation. When a word or concept travels, its meaning and applicability begin to shapeshift. ... In defence of the idea that concepts are not geographically bound, that they can and should float, bend and be utilised by organisers, art practitioners across the world.' (In Defence of Translation, 2021) The texts are published bilingually: in the original English and also translated into Slovak for the first time. The wide accessibility and sustainability of the project is ensured by the fact that all of the publications are accessible free of charge on the Kunsthalle Bratislava website. In 2022, six online publications have been produced accompanying the following exhibitions:

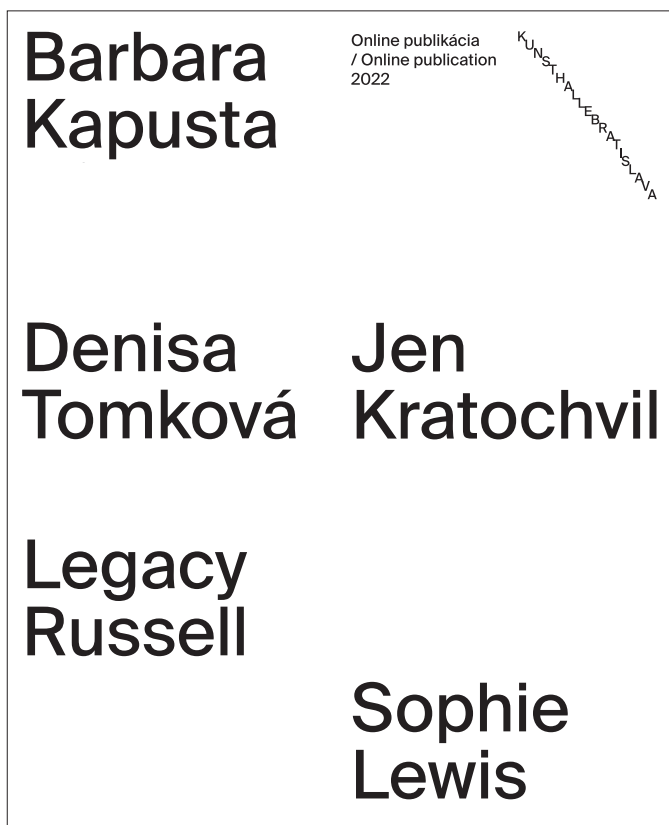
Cielom série Kritického myslenia je rozšíriť koncepty navrhnuté výstavným programom Kunsthalle Bratislava o ďalšie kritické diskurzívne myslenie vo forme esejí a básní medzinárodných mysliteľov*iek. Texty sú po prvýkrát preložené do slovenčiny, čím sa toto poznanie a kritické myslenie sprístupňuje aj čitateľom*kám, ktorí nemusia nutne čítať v angličtine. „Na obranu prekladu. Keď slovo alebo pojem cestuje, jeho význam a použiteľnosť začínajú meniť svoj tvar. ... Na obranu myšlienky, že koncepty nie sú geograficky viazané, že sa môžu a mali by sa vznášať, ohýbať a byť využívané organizátormi*kami a umeleckými odborníkmi*čkami na celom svete.“ (In Defence of Translation, 2021) Texty sú publikované dvojjazyčne: v anglickom origináli a prvýkrát aj v slovenskom preklade. Široká dostupnosť a udržateľnosť projektu je zabezpečená tým, že všetky publikácie sú bezplatne prístupné na webovej stránke Kunsthalle Bratislava. V roku 2022 bolo vydaných šesť online publikácií sprevádzajúcich nasledujúce výstavy:

The first publication accompanied the exhibition of Barbara Kapusta, entitled *Futures*

Prvá publikácia sprevádzala výstavu Barbary Kapusty s názvom Futures

Curated by / Kurátor: Jen Kratochvíl
Contributors / Autori*ky: Barbara Kapusta,
Jen Kratochvíl, Sophie Lewis, Legacy Russell
May / máj 2022

Sophie Lewis's essay 'Amniotechnics', from the book *Full Surrogacy Now: Feminism Against Family*, in the spirit of eco-revolutionary hydro-feminism, is based on the idea of surrogacy and radical kinship. Russell's contribution, as excerpted from the book *Glitch Feminism* embraces the causality of "error" and proposes that it might be in fact rather a much-needed erratum. These essays are accompanied by the exhibition text written by the exhibition curator, Jen Kratochvíl, and a poem written by the artist. Kapusta has designed a new font for her exhibition at Kunsthalle Bratislava in collaboration with the graphic designer Sabo Day. Futures is an alphabet of 26 characters that she uses in both her new video and her text piece shown on the pillars in front of Kunsthalle spelling the title of the show.

Esej Sophie Lewis „Amniotechnika“ z knihy *Full Surrogacy Now: Feminism Against Family*, v duchu eko-revolučného hydrofeminizmu, vychádza z myšlienky náhradného materstva a radikálneho príbuzenstva. Príspevok od Legacy Russell z knihy *Glitch Feminism*, zahŕňa kauzalitu „chyby“ a navrhuje, že by mohla byť v skutočnosti skôr veľmi potrebným preklepom. Tieto eseje sú doplnené kurátorským textom k výstave, ktorý napísal kurátor výstavy Jen Kratochvíl a básňou, ktorú napísala umelkyňa Barbara Kapusta. Kapusta pre svoju výstavu v Kunsthalle Bratislava navrhla nové písmo v spolupráci s grafickým dizajnérom Sabom Dayom. Futures je abeceda pozostávajúca z 26 znakov, ktorú použila vo svojom novom videu aj v textovom diele zobrazenom na stĺpoch pred Kunsthalle, ktoré píše názov výstavy.

The second publication accompanied the exhibition *Do Nothing, Feel Everything*

Druhá publikácia sprevádzala výstavu *Nerobte nič, cítte všetko*

K
U
N
S
T
H
A
L
L
E
B
R
A
T
I
S
L
A
V
A

Curated by / Kurátorky: Laura Amann & Aziza Harmel
Contributors / Autori*ky: Sara Ahmed, Lola Olufemi,
Mikkel Krause Frantzen, Laura Amann & Aziza Harmel.
July / júl 2022

This publication contains essays by internationally renowned writers: Sara Ahmed, Lola Olufemi and Mikkel Krause Frantzen. Sara Ahmed's essay 'Selfcare as Warfare' reminds us that we are not all born into the same support system. Ahmed references Audre Lorde's *A Burst of Light*, arguing in favour of selfcare. Lola Olufemi's essay 'Hours against the clock: on the politics of laziness' examines how capitalism appropriated time and labour for its profit and proposes laziness as a tool. Similarly, to the curators of this exhibition, Mikkel Krause Frantzen's essay 'Welcome to the world's happiest nation' sees the ascent of depression in our 'loss of (the ability to imagine) the future.' To bring some hope and to imagine the future, despite all the pessimism, Lola Olufemi's poem 'I am always writing the same thing...'; offers us the horizon and a gesture towards imagining a different future that is possible. Her poem is grounded in black feminist scholarship and political organising, and it reveals her desire for a new different world.

Publikácia obsahuje eseje medzinárodne uznávaných autorov*iek: Sara Ahmed, Lola Olufemi a Mikkel Krause Frantzena. Esej Sara Ahmed "Starostlivosť o seba ako boj" nám pripomína, že nie všetci sa rodíme do rovnakého systému podpory. Ahmed s odvolaním sa na knihu Audre Lorde *A Burst of Light (Výbuch svetla)* argumentuje v prospech starostlivosti o seba. Lola Olufemi v eseji "Hodiny proti času: o politike lenivosti" skúma, ako si kapitalizmus privlastnil čas a prácu pre svoj zisk, a navrhuje lenivosť ako nástroj na zmenu. Podobne ako kurátorky tejto výstavy, vidí Mikkel Krause Frantzen vzostup depresie v našej „strate (schopnosti predstaviť si) budúcnosť“. Aby sme napriek všetkému pesimizmu priniesli trochu nádeje na predstavu o budúcnosti, báseň Lola Olufemi "Píšem stále to isté..." nám ponúka horizont a gesto smerom k predstavám o inej budúcnosti, ktorá je možná. Jej báseň má základ černošskej feministickéj teórie a politickom organizovaní a odhaľuje jej túžbu po novom, odlišnom svete.

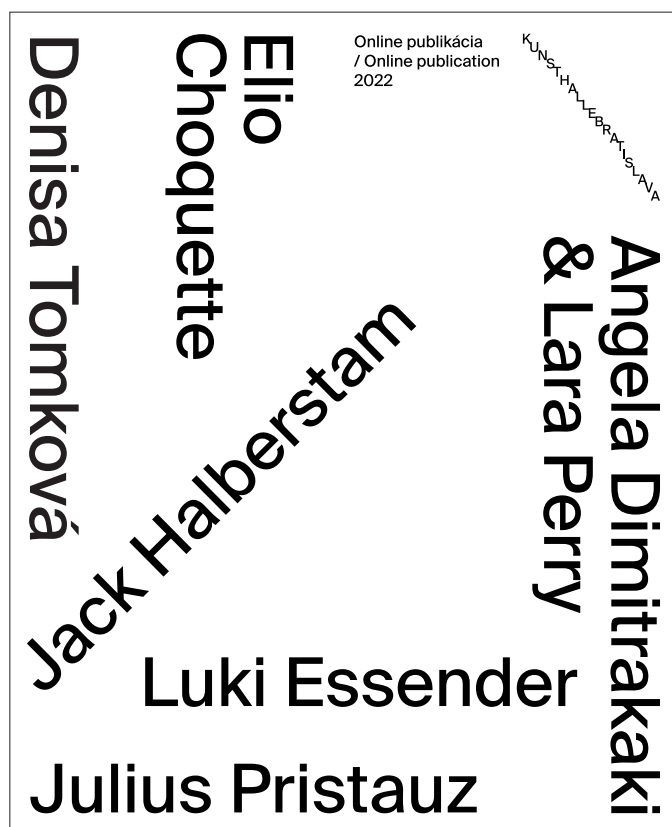
The third publication accompanied the exhibition *SOMETHING IS BURNING*

Tretia publikácia sprevádzala výstavu *NIEČO HORÍ*

K
U
N
S
T
H
A
L
L
E
B
R
A
T
I
S
L
A
V
A

Curated by / Kurátor: Julius Pristauz
Contributors / Autori*ky: Elio Choquette, Angela Dimitrakaki,
Luki Essender, Jack Halberstam, Lara Perry, Julius Pristauz
October / október 2022

The publication contains the following essays. Angela Dimitrakaki and Lara Perry's text 'How to Be Seen: An Introduction to Feminist Politics, Exhibition Cultures and Curatorial Transgressions', offers a useful resource when discussing the exhibition of political projects in spaces such as museums and exhibitions. Jack Halberstam's essay 'Queer Temporality and Postmodern Geographies' examines the concepts of 'queer time' and 'queer space' and suggests that they develop in opposition to the institutions' of family, heterosexuality, and reproduction. Architect Elio Choquette's essay 'Queering Architecture // (Un)making place' proposes – by extending on what Choquette sees as a central aspect of queer theory (adaptability and flexibility) – a "queering" of architecture. The artist Luki Essender's creative writing piece 'explores obsessions with beards, fashion, heteronormativity, sex, traveling and data through a fragmented memoir of a white twink.' The publication invites further thinking about exhaustion and precariousness under the contemporary condition and asks what can be done to help extinguish that which is burning...

Text Angely Dimitrakaki a Lary Perry „Ako byť videny*á: Úvod do feministickéj politiky, výstavných kultúr a kurátorských prehrškov“ ponúka užitočný zdroj informácií pri diskusii o vystavovaní politických projektov v priestoroch, ako sú múzeá a výstavy. Esej Jacka Halberstama „Queer časovosť a postmoderné geografie“ skúma pojmy „queer čas“ a „queer priestor“ a naznačuje, že sa vyvíjajú v opozícii k inštitúciám rodiny, heterosexuality a reprodukcie. Architekt*ka Elio Choquette v eseji „Queerovanie Architektúry // (Ne)vytváranie priestorov“ navrhuje – rozšírením toho, čo Choquette považuje za ústredný aspekt queer teórie (prispôsobivosť a flexibilita) –, „queerovanie“ architektúry. Tvorivé písanie umelca*kyne Luki Essender „skúma posadnutosť fúzmi, módou, heteronormativitou, sexom, cestovaním a dátami prostredníctvom fragmentárnych spomienok bieleho twinka“. Publikácia vyzýva k ďalšiemu uvažovaniu o vyčerpanosti a neistote v súčasných podmienkach a kladie si otázku, čo možno urobiť, aby sme pomohli uhasiť to, čo horí...

The fourth publication
accompanies the
exhibition of Paul Maheke,
entitled *You and I*

Štvrtá publikácia
sprevádza výstavu Paula
Mahekeho s názvom
Ty a ja

K
U
N
S
T
H
A
L
L
E
B
R
A
T
I
S
L
A
V
A

Curated by / Kurátor: Jen Kratochvíl
Contributors / Autori*ky: Judith Butler, Emanuele Coccia,
Jen Kratochvíl, Paul Maheke, José Esteban Muñoz
November / november 2022

The essays in this publication critically explore the interdependence between humans, non-human living beings and their environment. In their essay 'Gender Politics and Right to Appear' from the book *Notes Towards a Performative Theory of Assembly*, Judith Butler importantly highlights the precarious conditions in which gender and sexual minorities live. Butler argues for interdependence and an equal right to appear for all, including protection of our waters, soils and animal rights. Interdependence and transformation are also the main themes of Emanuele Coccia's book *Metamorphoses*. Coccia's text suggests that the interdependence of living beings not only changes the environment of other species, but also alters 'the destiny of other species'. José Esteban Muñoz's essay 'Feeling Utopia' from the book *Cruising Utopia*, which not only asks readers to reconsider ideas such as hope and utopia, but also urges us to consider the 'queer critique from a renewed and newly animated sense of the social'. Paul Maheke's short story *The Mauve Hour* accompanies and complements his exhibited film, *Mauve, Jim and John*. In the short story, Paul Maheke beautifully captures the sense of our interdependence in Jim and John's conversation: "We were two and now a thousand." The publication, accompanying the exhibition *You and I*, invites us to contemplate a thin line (if any) between you and I.

Eseje v tejto publikácii kriticky skúmajú vzájomnú závislosť medzi ľuďmi, neľudskými živými bytosťami a ich prostredím. Judith Butler vo svojej eseji „Rodová politika a právo vystupovať“ z knihy *Notes Towards a Performative Theory of Assembly* významne upozorňuje na neisté podmienky, v ktorých žijú rodové a sexuálne menšiny. V kontexte tejto výstavy, ako aj nedávnych homofóbných vrážd na Slovensku táto esej veľmi dôležitým spôsobom nabáda k tomu, že si musíme neustále pripomínať otázku, ktorá je na mieste: „Ktorí ľudia sú považovaní za ľudí? Ktorí ľudia sú oprávnení na uznanie v rámci sféry vzhľadu, a ktorí nie?“ Butler sa zasadzuje za vzájomnú závislosť a rovnaké právo na vystupovanie pre všetkých, vrátane ochrany našich vôd, pôdy a práv zvierat. Vzájomná závislosť a transformácia sú tiež hlavnými témami knihy Emanuele Coccia *Metamorfózy*. Dva vybrané texty z jeho knihy naznačujú, že vzájomná závislosť živých bytostí nielenže mení prostredie iných druhov, ale mení aj „osud iných druhov“. Publikácia uzatvára svoje teoretické príspevky esejou José Estebana Muñoz „Pocit utópie“ z knihy *Cruising Utopia*, ktorá nielenže žiada čitateľov*ky, aby prehodnotili myšlienky ako nádej a utópia, ale tiež nás vyzýva, aby sme uvažovali o „queer kritike z obnoveného a novo oživeného zmyslu pre sociálne“. Poviedka Paula Mahekeho *Lilavá hodina* sprevádza a dopĺňa jeho vystavený film *Lila, Jim a John*. Lilavá hodina je príbeh o formách vzájomnej závislosti a metamorfózy ľudských a neľudských živých bytostí.

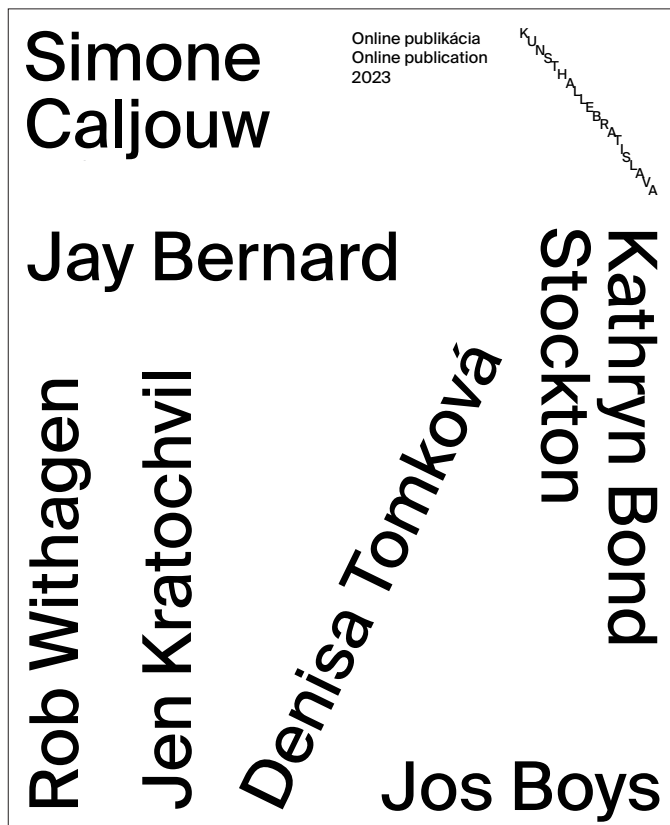
The fifth publication accompanies the exhibition of Céline Condorelli, Ben Rivers & Jay Bernard, entitled *After Work*

Piata publikácia sprevádza výstavu Céline Condorelli, Ben Rivers & Jay Bernard s názvom *Po Práci*

K
U
N
S
T
H
A
L
L
E
B
R
A
T
I
S
L
A
V
A

Curated by / Kurátor: Jen Kratochvil
Contributors / Autori*ky: Jay Bernard, Kathryn Bond Stockton, Jos Boys, Simone R. Caljouw, Jen Kratochvil, Rob Withagen

The essays in this publication considers the distinctions between different zones and places designed for play and work. The first essay by Rob Withagen and Simone R. Caljouw, entitled 'Aldo van Eyck's Playgrounds: Aesthetics, Affordances, and Creativity', analyses Aldo van Eyck's playgrounds, designed and built between 1947-78 in Amsterdam. This essay importantly points out that van Eyck's playgrounds were never fenced in, which was meant to encourage children to engage with and to help one other, including the aspect of keeping each other safe. In her essay, 'Growing Sideways, or Why Children Appear to Get Queerer in the Twentieth Century,' Kathryn Bond Stockton proposes the concept 'growing sideways' instead of 'growing up', because she believes that 'growing up' is limiting in its understanding of human growth as it suggests that growth stops when we reach full physical stature. In her essay 'Women and Public Space', Jos Boys stresses the importance of understanding the stereotypical ideas that materialise in our man-made environment through the design of public spaces in post-1945 town planning. The publication also contains a poem by Jay Bernard, with the eponymous title *After Work*.

V esejach v tejto publikácii sa uvažuje o rozdieloch medzi rôznymi zónami a miestami určenými na hru a prácu. Prvá esej od Roba Withagena a Simone R. Caljouw s názvom „Detské ihriská Alda van Eycka: Estetika, dostupnosti a tvorivosť“ analyzuje detské ihriská Alda van Eycka, ktoré navrhol a postavil v rokoch 1947 – 1978 v Amsterdame. Táto esej dôležitým spôsobom poukazuje na to, že van Eyckove ihriská neboli nikdy ohradené, čo malo deti povzbudiť k tomu, aby sa navzájom zapájali a pomáhali si, vrátane aspektu vzájomnej bezpečnosti. Kathryn Bond Stockton sa vo svojej eseji s názvom „Rast do strán alebo prečo sa zdá, že sa deti v dvadsiatom storočí stále queerovejšie“ navrhuje pojem „rast do strany“ namiesto „rastu nahor“, pretože sa domnieva, že „rast nahor“ je obmedzujúci v chápaní ľudského rastu, keďže naznačuje, že rast sa zastaví, keď dosiahneme plnú fyzickú výšku. Jos Boys vo svojej eseji „Ženy a verejný priestor“ zdôrazňuje dôležitosť pochopenia stereotypných predstáv, ktoré sa zhmotňujú v našom človekom vytvorenom prostredí prostredníctvom dizajnu verejných priestorov v urbanizme po roku 1945. Publikácia obsahuje aj báseň od Jaya Bernarda s rovnomenným názvom *After Work*.

The sixth publication accompanies the exhibition of the Studio vvv, entitled *There is no end To what a living world Will demand of you.**

Piata publikácia sprevádza ateliéru vvv s názvom *Nemá medze, čo od teba živý svet bude žiadať.**

K
U
N
S
T
H
A
L
L
E
B
R
A
T
I
S
L
A
V
A

Curated by / Kurátori: Martin Piaček & Dávid Koronczi
Contributors / Autori*ky: Marina Garcés, Joy Mariama Smith & Raoni Saleh, Grant Kester, Dávid Koronczi, Walidah Imarisha

The essays in this publication address contemporary artistic practices that aim to stimulate dialogue with others, provoke social change, engage with reality, imagine a new and better world, and also encourage us to unlearn and relearn collectively and dialogically. Grant Kester, in his essay 'Conversation Pieces: The Role of Dialogue in Socially- Engaged Art', discusses art projects based on dialogical exchange. In the text, Kester refers to the 1986 study by Mary Field Belenky. Both Kester and Belenky recognize the importance of acknowledging each speaker's situation, context and history from which they enter into a dialogue. In her essay 'Honesty with the real', Marina Garcés proposes that if it is the word 'art' that prevents us from inclination towards honesty with the real, we need to 'leave art to one side and seek new names for these creations'. The title of the exhibition is a quote from the book by black science fiction writer Octavia E. Butler, *Parable of the Sower*, which has been influential to the work of the Studio vvv. Thus, Walidah Imarisha's essay is an important exploration of the link between science fiction stories and social justice movements. In the final text in the publication, entitled 'To all those mad about studying', Raoni Saleh & Joy Mariama Smith urge readers to think about the ways in which we learn, encouraging us to learn collectively. The Studio vvv programme and their subsequent group exhibition as well as the publication can be characterised as a proposal of the best possible artistic 'toolbox' for the needs of the contemporary world, which currently finds itself in a state of permanent crisis.

Eseje v tejto publikácii sa zaoberajú súčasnými umeleckými postupmi, ktorých cieľom je podnietiť dialóg s ostatnými, iniciovať spoločenskú zmenu, zapájať sa do reality, predstaviť si nový a lepší svet a tiež nás povzbudzujú k tomu, aby sme sa isté veci spoločne, kolektívne a dialogicky odnaučili a nanovo naučili. Grant Kester vo svojej eseji „Konverzácie: Úloha dialógu v sociálne angažovanom umení“ rozoberá umelecké projekty založené na dialogickej výmene. Kester sa v texte odvoláva na štúdiu Mary Field Belenkyovej z roku 1986. Kester aj Belenky chápu dôležitosť uznania situácie, kontextu a histórie každého hovoriaceho, z ktorej vstupuje daný človek do dialógu. Marina Garcés vo svojej eseji „Úprimnosť voči skutočnosti“ navrhuje, že ak je to slovo „umenie“, ktoré nám bráni v príklone k úprimnosti voči skutočnosti, musíme „nechať umenie bokom a hľadať nové názvy pre tieto výtvy“. Názov výstavy je citátom z knihy černošskej spisovateľky science fiction Octavie E. Butler *Parable of the Sower* (Podobenstvo o rozsievачovi), ktorá ovplyvnila prácu Ateliéru vvv. Esej od autorky Walidah Imarisha je teda dôležitým skúmaním prepojenia medzi vedecko-fantastickými príbehmi a hnutiami za sociálnu spravodlivosť. V záverečnom texte publikácie s názvom „Všetkým, čo sa zbláznili do štúdia“ Raoni Saleh & Joy Mariama Smith vyzývajú čitateľov*ky, aby sa zamysleli nad spôsobmi, akými sa učíme, a nabádajú nás, aby sme sa učili kolektívne. Program Ateliéru vvv aj ich následnú skupinovú výstavu ako aj túto publikáciu, možno charakterizovať ako návrh čo najlepšieho možného umeleckého „toolboxu“ pre potreby súčasného sveta, ktorý sa momentálne nachádza v stave permanentnej krízy.